

## PRILOGA1 – Regionalizacija (izhodiščno gradivo za razpravo na seji PS; 17.11.2020)

### D. Radonjič:

Pozdravljeni, gospod Marc.

Včeraj sem v Lex novicah zasledil, da je pripravljen osnutek pokrajinske zakonodaje, ki naj bi šel v DS. Ko sem odprl vsebino te problematike, sem ugotovil, da je predvidenih 10 pokrajin plus Lj. In Mb s posebnim statusom, torej 12 pokrajin. Gre za razbijanje Slovenije ob neupoštevanju etničnih značilnosti posameznih delov Slovenije, ki so resnične pokrajine. Teh je le šest in sicer: Gorenjska, Dolenjska, Štajerska, Koroška, Prekmurje in Primorsko notranjska pokrajina. Samo taksne pokrajine, ki v sebi nosijo zgodovinske, kulturne, narečne in druge značilnosti so lahko področja, ki v razvojnem smislu pomenijo razvojna jedra Slovenije kot celote. Pokrajine pri naših sosedih pomenijo razvojna jedra, saj dejansko upoštevajo etnične značilnosti le-teh in njihov razvoj temeljijo prav na tem in to je v resnici razvoj države kot celote.

Menim, da bi morali o tem spregovoriti na našem prihodnjem sestanku, seveda, če bo s tem soglašal nas predsednik gospod Pintar. Takrat bi dodatno obrazložil svoje videnje te problematike, ki sem jo sicer že objavil v štirih člankih. Moram vas se informirati, da sem na osnovi teh člankov bil povabljen v delovno skupino, vendar sem to odklonil z obrazložitvijo, da mi nihče ne bo upogibal hrbta in da ostajam na svojem prepričanju.

Lep dan vam želim. Dušan Radonjič.

### M. Marc:

Še kako se strinjam, da je nujno izvesti regionalizacijo. Vendar ne kakršnokoli drobljenje(!).

Že pred 16 leti smo organizirali okroglo mizo »**Regionalni razvoj IN/ALI regionalizacija Slovenije**«, iztočnice so še danes aktualne:

- **Načrtovana struktura: regije, pokrajine, upravna območja, ....**
- **Kakšne bodo nove regije: razvojne ali politične ?**
- **Kako bodo naše regije sodelovale / komunicirale / parirale sosednjim avstrijskim, italijanskim, hrvaškim ?**
- **Kaj bo konkurenčna prednost naših regij v Evropi brez meja ?**
- **Bodo naše regije vabljive za prihod visoko usposobljenih mladih ljudi, ali bodo naši uhajali na druga evropska območja ?**

Vsekakor podpiram razpravo na eni prihodnjih naših srečanj. Glede na izkušnje pa bi bilo dobro v naprej pripraviti neko gradivo, da bo razprava bolj usmerjena.

### D. Radonjič:

Spoštovani gospod Marc.

Glede vaše sugestije, da za eno od prihodnjih sej napišem nekaj izhodišč za razpravo o pokrajinah, se mi zdijo spodaj navedena izhodišča primerna, seveda pa bo razprava odprla se dodatne poglede. Naj še dodam, ker morda nekateri člani Programskega sveta še niso zasledili, da je zakonodaja o pokrajinah že pripravljena, kar me je močno presenetilo, saj je do sedaj bilo v razpravi le število pokrajin.

### **Nekaj izhodišč za razpravo :**

**Prvič:** Ustava RS iz leta 1991 je v svojem 143. členu predvidela pokrajine v Sloveniji in temu primerno v petih alineah predvidela tudi ustrezno zakonodajo. Nikjer nisem zasledil, da bi ustrezni organi poskrbeli, da bi se resno pristopilo k realizaciji tega člena nase ustave. Sele leta 2007 je takratni minister

Žagar v duhu navedenih alinej pripravil vsebino teh zakonov, ki so nekateri v Državnem zboru tudi prestali prvo branje. Leta 2008 je prišlo do novega Državnega zbora, ki pa ni nadaljeval z aktivnostmi v tej smeri, pa tudi ministra Žagarja ni bilo več. Tega, kar ste mi poslali kot resno aktivnost civilne družbe glede razprave že leta 2002 pa zal nisem zasledil, očitno pa tudi takrat vlada ni reagirala na vase takratne pobude.

Skratka, Državni zbor, kot institucija, ki je zadolžena tudi za realizacijo ustave, je z ignoranco 143. člena eklatantno kršil ustavo. Sele lansko leto, ko so pričeli krožiti tudi določeni članki v to smer, je Državni svet dal uradno pobudo, da se ustanovi delovna skupina, ki bi pričela z delom na tem področju. Delovno skupino je vodil dr. Brezovnik.

**Drugič:** Od vsega začetka njihovega dela nisem zasledil, da bi bili jasno definirani kriteriji za definiranje pokrajin. Rezultat se je kmalu pokazal, saj so v delovni skupini preigravali različne variante in temu primerno število pokrajin. Res smo ves čas v Sloveniji imeli statistične regije, in sicer 12 regij, ki jih je zlasti UMAR uporabljal za zajemanje in izračunavanje različnih statističnih podatkov. Prav tako smo imeli, oziroma se imamo, dve kohezijski regiji, ki služita predvsem za kandidiranje in razdeljevanje evropskih sredstev, saj je eden od pogojev za kandidiranje velikost regije z najmanj 800.000 prebivalci. Toda kriterijev za definiranje pokrajin v smislu navedenega člena ustave niso definirali in na tej osnovi so v delovni skupini Slovenijo razbili v 12 pokrajin, da sem bolj precizen: v 10 pokrajin in se poseben status za Ljubljano in Maribor. Osebnost sem zagovarjal temeljni kriterij za definiranje pokrajin, in sicer etnične značilnosti posameznih predelov Slovenije, torej kulturne, zgodovinske, naravne, narečno-jezikovne, navade, običaji, itd.

V tem smislu lahko opredelimo le naslednje pokrajine: Gorenjska, Dolenjska, Koroška, Štajerska, Prekmurje in Primorsko-notranjska pokrajina. Torej, gre le za šest homogenih pokrajin na etnični osnovi. Delovna skupina pa je nekatere pokrajine razbila v manjše dele in jih priključevala posameznim pokrajinam po njihovem okusu. Ker pa so pokrajine tudi pri vseh naših sosedih jedro za definiranje razvoja le-teh pa to pomeni, da gre za razvoj države kot celote. Posebej me je razočaral predsednik države Pahor, kajti pri njem je tekla razprava o pokrajinah in je z lahkoto sprejel razbijanje Slovenije v manjše enote, ni pa videl, da za tem stojijo jastrebi, ki čakajo na svoj plen.

**Tretjič:** Strahovita centralizacija Slovenije kaže tudi ignoriranje posameznih pokrajin zlasti v njihovo vlaganje, oziroma investiranje. To se zlasti kaže v indeksu razvojne ogroženosti, ki ga UMAR sicer izračunava, vendar se o tem v javnosti ne piše. Poglejmo nekaj podatkov: v Ljubljano se dnevno vozi v službo okoli devetdeset tisoč ljudi, od tega okoli 3600 iz Prekmurja, nekaj več kot 9000 iz Maribora, preko 20.000 se jih vozi v Avstrijo, seveda pretežno iz Štajerske itd. Eden od indeksov razvojne ogroženosti je npr. naslednji: Lj. z okolico ima indeks 34, sočasno pa ima Prekmurje indeks 168. Kaj naj se dodam? Morda to, da so vse vlade do sedaj izvajale napačno razvojno politiko države in da so nekateri makro ekonomisti zanemarili temeljne komponente vsake razvojne politike in temu primerno je bila definirana tudi strategija razvoja, ki je dobesedno izključevala posamezne dele države. Sedanji corona virus je npr. botroval odkritju, da je država zanemarila veliko manjših področij glede interneta, kar pa povzroča skorajda nepopravljive posledice pri učencih ob sočasni zahtevi ministrstva, da morajo učni procesi potekati enako pri vseh učencih.

**Četrto:** Ali bodo pokrajine na koncu koncev mrtvo rojeno dete? Poudarjam, da je razvoj pokrajin sočasno razvoj države kot celote. In ne bi smeli dovoliti, da inkognito delajo na projektu, ki bo samo njim prinašal profit, Slovenija pa bo zaostajala v razvoju. Dovolj nam je razprodaje Slovenije, sedaj pa se ignoriranje države v njeni razvojni komponenti, ki ne bi smela biti pisana na kozo peščici profiterjev, ki jim celo predsednik države prikimava, ne da bi se vsaj malo poglobil v bistvo ustanavljanja pokrajin.

Dušan Radonjič, 12.11.2020